

Handläggare
Annette C Torenjö

Kulturdepartementet
Enheten för medier och demokrati

Yttrande angående Kulturdepartementets promemoria *Forum för levande historias framtida inriktning* (Ku2021:A)

Institutet för språk och folkminnen (Isof) överlämnar härmed synpunkter på de delar av förslaget i promemorian som anknyter till vår verksamhet inom arbetet med de nationella minoriteternas språk och kultur.

Sammanfattning

Isof vill understryka vikten av samverkan i arbetet för och med de nationella minoriteternas språk och kultur samt av tydlighet när det gäller olika myndigheters uppdrag och ansvar för nationella minoriteters rättigheter. Isof kan i den delen stödja Forum för levande historias demokratifrämjande arbete särskilt vad gäller att öka och sprida kunskap om historiska skeenden som påverkat de nationella minoriteterna i Sverige. Isof har bl.a. undersökt hur antiziganismen och antisemitismen kommit till uttryck och hur det har påverkat tillvaron för minoritetssgrupper i vårt land. Genom att föra in intoleransbegreppet som del av Forum för levande historias arbete med att informera om och motverka antisemitism, antiziganism och rasism skapas gynnsamma förutsättningar för att sätta fokus på diskriminerande praktiker som hotar demokratin. I övrigt anser Isof att det är välvägda förslag som läggs fram i promemorian.

Generella synpunkter

I Förordning (2007:1181) med instruktion för Institutet för språk och folkminnen, 2 §, 1 p ges Isof i uppdrag att särskilt: samla in, bevara, vetenskapligt bearbeta samt sprida kunskap och material om det svenska språket, de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romani chib, det svenska teckenspråket samt dialekter, folkminnen, folkmusik och namn i Sverige samt i punkt 8 anges att Isof ska följa tillämpningen av språk-

lagen (2009:600) och verka för att den offentliga förvaltningen använder svenska som huvudspråk och de nationella minoritetsspråken enligt gällande lagar och förordningar. För att uppfylla uppdraget som berör de nationella minoriteterna har Isof språkvårdare för varje nationellt minoritetsspråk (undantaget de samiska språken, där Sametinget har ansvaret). Isof har också regeringens uppdrag att under en tre-årsperiod inrätta och driva nationella språkcentrum för de nationella minoritetsspråken. Mot denna bakgrund bör Forum för levande historias framtida uppdrag formuleras så att det inte uppstår några oklarheter när det gäller våra respektive myndigheters uppdrag och ansvarsområden.

Isof anser att det är angeläget att bevara och föra vidare minnet av Förintelsen och att kunskap och medvetenhet om Förintelsen hålls levande i samhället på olika nivåer. Det är därför nödvändigt att dokumentation och insamling sker på vetenskaplig grund och görs brett tillgänglig för exempelvis efterlevande, forskare, civilsamhälle, skolor och media. Isof vill i detta sammanhang framhålla vikten av samarbete och samverkan, där intresseorganisationer, myndigheter och lärosäten alla har en viktig del.

I den nu aktuella promemorian föreslås Forum för levande historia ha till uppgift att vara ett nationellt forum som ska främja arbete med demokrati och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i lärdomar från Förintelsen. I detta uppdrag är det av stor vikt att samverka med bl.a. Isof då myndigheten genom sitt arbete med arkivsamlingar och forskning har kunskaper om nationella minoriteters historiska och samtida villkor.

Yttrandet i detta ärende har avfattats av generaldirektör Martin Sundin efter föredragning av chefen för Avdelningen för arkiv och forskning i Uppsala, Annette C Torensjö. Forskningsarkivarie Ann-Charlotte Hyltén-Cavallius har deltagit i beredningen av yttrandet.

Institutet för språk och folkminnen

Martin Sundin